

63

35e 3383

4 (141)
красавік

Выдаецца
са студзеня 1993 г.

Пасведчанне
аб рэгістрацыі
№ 1221 ад
8 лютага 2010 г.

Выходзіць 12 разоў
у год (з ліпеня 2003 г.)

НАВУКОВЫ, НАВУКОВА-МЕТАДЫЧНЫ ІЛЮСТРАВАНЫ ЧАСОПІС

Заснавальнікі:

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецтва «Адукацыя і выхаванне», дзяржаўная навуковая ўстанова «Інстытут гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі», Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

Рэдакцыйная калегія:

Галоўны рэдактар Сымон Барыс (рэдактар аддзела), Канстанцін Бандарэнка, Пётр Брыгадзін, Рыгор Васілевіч, Вячаслаў Даніловіч, Валерый Жук, Мікалай Забаўскі, Віктар Іўчанкаў, Аляксандр Каваленя, Міхаіл Касцюк, Уладзімір Ключня, Венямін Космач, Уладзімір Кошалеў, Іван Крэнь, Аляксандр Кушнер (рэдактар аддзела), Уладзімір Ладысёў, Рыгор Лазько, **Максім Гальпяровіч** Аляксандр Лакотка, Аляксей Літвін, Анатоль Люты, Вольга Ляўко, Ігар Марзалюк, Наталля Матусевіч (намеснік галоўнага рэдактара), Аляксандр Радзькоў, Аркадзь Русецкі, Аляксандр Смолік, Сяргей Ходзін, Мечыслаў Часноўскі, Алег Яноўскі, Эдмунд Ярмусік.

Рэдакцыйная рада:

Уладзімір Адамушка, Юрый Бохан (старшыня рады), Марыя Бяспалая, Аляксандр Вабішчэвіч, Ала Галубовіч, Надзея Ганушчанка, Уладзімір Гілеп, Аляксандр Груша, Аляксандр Гужалоўскі, Таісія Доўнар, Дзяніс Дук, Ларыса Жэрка, Аляксандр Каханоўскі, Марына Краснова, Іван Крэнь, Аляксандр Кушнерэвіч, Вячаслаў Лазіцкі, Святлана Марозава, Леанід Мартынаў, Ян Мілеўскі, Антон Мірановіч, Сяргей Новікаў, Віталь Скалабан, Алег Слука, Мікалай Сташкевіч, Валерый Талкачоў, Людміла Трыгорлава, Уладзімір Тугай, Віктар Фядосік, Неаніла Цыганок, Анатоль Шаркоў, Захар Шыбека.

ЗМЕСТ

ДЗЯРЖАВА І ПРАВА

Віталь Макарэвіч "Панскі разбор шляхты": абезземельванне чыншавікоў у другой палове XIX ст. і чыншавая рэформа 1886 г. у Беларусі 3

ВАЕННАЯ ГІСТОРЫЯ

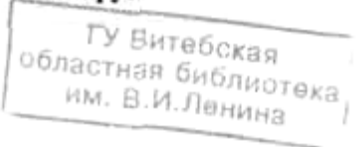
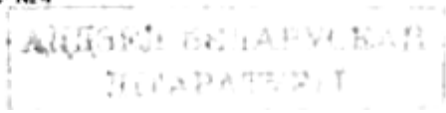
Марынош Савіцкі Артылерыя Вялікага Княства Літоўскага ў 1680-я гады 15

САЦЫЯЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ

Рагнеда Аляхновіч Праваздольнасць жанчыны ў ВКЛ у XVI ст. на прыкладзе жыцця і дзейнасці "пані Літаваравай" 22

ГІСТОРЫЯ КУЛЬТУРЫ

Святлана Канановіч Нематэрыяльная культурная спадчына Беларусі як аб'ект музейнай рэпрэзентацыі 28

ІМЁНЫ ВЯДОМЫЯ І НЕВЯДОМЫЯ		
Вітаўт Чаропка	"Насустрач людзям". Мастак Юзаф Аляшкевіч	36
ЛЮДЗІ ГІСТАРЫЧНАЙ НАВУКІ		
Сяргей Ходзін, Вера Сяргеенкава, Сцяпан Цемушаў, Святлана Лугаўцова, Віктар Кахновіч	Летапісец гісторыі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (<i>Да 60-годдзя з дня нараджэння Алега Антонавіча Яноўскага</i>)	46
ЖЫВУ ў БЕЛАРУСІ — І ТЫМ ГАНАРУСЯ		
Аляксандра Кравец	Апантанья вывучэннем роднага краю	51
МЕТОДЫКА. ВОПЫТ		
Васіль Ракуць	Наш край (<i>VI клас</i>)	54
	Урок выніковага абагульнення (<i>VI клас</i>)	56
Аксана Бурачэўская	Наш край у канцы XIV—XVI стагоддзі. Магілёў (<i>VII клас</i>)	61
Галіна Грыжмаловіч	Кастрычніцкая рэвалюцыя. Стварэнне беларускай дзяржаўнасці. <i>Абагульняючы ўрок (IX клас)</i>	64
Аліна Пахвалённая	Музей мінскай гімназіі № 25 як цэнтр навучання і выхавання	69
НАВУКОВАЕ І ГРАМАДСКАЕ ЖЫЦЦЁ		
Валянцін Мазец	Балочае рэха Рыжскага мірнага дагавора	76
	Содержание	79
	Summary	80

*У адпаведнасці з загадам
Вышэйшай атэстацыйнай камісіі
ад 04.07.2005 г. № 101
«Беларускі гістарычны часопіс»
уклучаны ў Пералік навуковых выданняў
Рэспублікі Беларусь для апублікавання
вынікаў дысертацыйных даследаванняў
па гістарычных, палітычных, педагагічных,
філасофскіх і юрыдычных навук,
а таксама ў адпаведнасці з загадам
ад 05.10.2005 г. № 143 —
па мастацтвазнаўстве і культуралогіі.*

Адрас рэдакцыі: 220072, Мінск,
вул. Акадэмічная, 1, пакой 402;
Тэлефон і факс: (017) 284-02-20;
<http://aiv.by>; e-mail: aiv@aiv.by, bhc@aiv.by.
РУП «Выдавецтва «Адукацыя і выхаванне».
Падапісана да друку 13.04.2011 г.
Выхад у свет 27.04.2011 г. Афсетны друк.
Фармац 60x84^{1/8}.
Ум. друк. арк. 9,3. Ул.-выд. арк. 11.
Наклад 1 215 асобнікаў. Зак. 0520.
Надрукавана ў друкарні ААТ «Прамдрук».
Ліцэнзія № 02330/0494112 ад 11.03.2009 г.
220049, г. Мінск, вул. Чарнятоўскага, 3.

Да ведама аўтараў!

За дакладнасць прыведзеных у артыкулах фактаў і цытат адказнасць нясуць аўтары. Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтараў. Навуковыя артыкулы прымаюцца да разгляду з рэкамендацый кафедры (аддзела) вучэбнай або навуковай установы. Рэцэнзаванне арганізоўвае рэдакцыя. Да разгляду прымаюцца рукапісы аб'ёмам не больш як 16 старонак (кегель 14, праз 1,5 інтэрвала) у двух экзэмплярах (пажадана з дыскетаў). Неабходна ў допісах паведамліць свае прозвішча, імя і імя па бацьку, кароткія звесткі пра сябе, пашпартныя даныя (абавязкова асабісты нумар), адрас, тэлефон. Рукапісы не вяртаюцца.

УВАГА!

Пераклады некаторых слоў, а таксама некаторыя абазначэнні на замежных мовах зроблены не па правілах граматыкі, а з улікам магчымасцей камп'ютарнай настольна-выдавецкай сістэмы.

© «Беларускі гістарычны часопіс», 2011.